

Teisės naujovės

Advokatas Gintautas Bartkus,
Advokato padėjėja Eglė Lauraitytė,
Advokato padėjėja Jurgita Stūronaitė

**Advokatų profesinė bendrija
Jurevičius, Balčiūnas ir Bartkus
2004 m. spalio, Vilnius**

Europos bendrovė - kas tai?

- Europos bendrovė - SE arba *Societas Europaea*
- Akcinė bendrovė
- Įsteigta ES valstybėse narėse
- Minimalus įstatinis kapitalas – 120 000EUR

SE steigimas

- Steigimas jungimo būdu
- Steigiant holdingo SE
- Dukterinės Europos bendrovės steigimas
- Veikiančios akcinės bendrovės pertvarkymas į SE

Kuo ypatinga SE?

- Galimybė perkelti registruotą buveinę į kitą valstybę be likvidavimo procedūrų
- Galimybė jungtis bendrovėms, veikiančioms skirtingose valstybėse narėse formuojant SE
- Vienodas reguliavimas visoms SE, nepriklausomai nuo nacionalinės priklausomybės

Europos ekonominių interesų grupė

- EEIG - neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo
- EEIG tikslas – padėti savo nariams vykdyti ekonominę veiklą arba ją plėsti
- Veiklos tikslas nėra pelno siekimas

EEIG steigimas

- Steigėjų buveinė skirtingose ES valstybėse narėse
- Minimalus steigėjų skaičius yra 2
- Veiklos pagrindas – bendros jungtinės veiklos (steigimo) sutartis

Kitos LR įstatymų ir teismų praktikos aktualijos

- Konkurencija
- Žemės santykių reglamentavimas ir teritorijų planavimas
- Viešieji pirkimai
- Administracinių teismų praktika

Konkurencija

- Nuo Lietuvos įstojimo į ES įmonėms tiesiogiai taikomi ES konkurencijos teisės aktai (pvz., Europos Bendrijos steigimo sutartis ir reglamentai).
- Europos Komisija turi teisę inicijuoti tyrimą (pvz., dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, dėl draudžiamų susitarimų), jei tokie įmonių veiksmai gali paveikti ES valstybių narių tarpusavio prekybą.
- Įmonės privalo pranešti apie numatomą koncentraciją Europos Komisijai ir gauti leidimą, jei koncentracija įgyvendinama ES mastu (pateikiama viena paraiška Europos Komisijai ir nereikia pateikti paraiškų atskirose ES valstybėse).
- Europos Komisija turi teisę paskirti analogiškas baudas, kaip ir Konkurencijos taryba, tik baudos skaičiuojamos ne nuo vienos įmonės, bet nuo visos įmonių grupės, kuriai priklauso įmonė, bendrųjų pajamų sumos.

Žemės santykių reglamentavimo pasikeitimai

- Žemės pirkimo – pardavimo sandoriai
 - žemės ūkio paskirties žemės maksimalus dydis fiziniams asmenims – 300 ha; juridiniams asmenims – 2000 ha.
 - Pirmumo teisė įsigyti parduodamus privačius žemės ūkio paskirties žemės sklypus – bendrasavininkiams ir sklypo naudotojams. Neliko gretimų sklypų savininkų.
- Žemės nuoma
 - įtvirtinti privalomi valstybinės žemės nuomos sutarties nutraukimo pagrindai:
 - 3) žemės naudojimas ne pagal pagrindinę tikslinę paskirtį, būdą ar pobūdį;
 - 4) pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties, būdo, pobūdžio keitimas.

Teritorijų planavimas

- Apribota galimybė keisti pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį.

„Detalieji planai, keičiantys pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį iš žemės ūkio į kitos paskirties žemę, rengiami, jei toks keitimas numatytas savivaldybės ar jos dalies bendruosiuose planuose. Jei bendrieji ar specialieji planai neparengti, detaliųjų planų planavimo organizatoriumi gali būti tik savivaldybės administracijos direktorius arba valstybinės žemės valdytojas.“

P.S. Daugumos miestų rajonų teritorijų bendrieji planai neparengti, todėl planuojant bet kokias statybas ar kitą ūkinę veiklą naujose teritorijose - žemės ūkio paskirties žemėje, reikia tikėtis valstybės ar savivaldybės institucijų malonės.

Viešųjų pirkimų įstatymo (VPĮ) taikymo aspektai

- Ar organizacija yra perkančioji organizacija VPĮ prasme?
 - Klasikinio sektoriaus perkančioji organizacija
 - Komunalinio sektoriaus perkančioji organizacija
- VPĮ netaikymo atvejai

Kaip pasirinkti optimalų pirkimo būdą?

- Pirkimo objekto identifikavimas
 - prekės
 - paslaugos
 - darbai
- Pirkimo vertės nustatymas
- Galimybė skaidyti pirkimus

Administracinių teismų praktika

- Bylos dėl pelno mokesčio:
 - akcijų pirkimo – pardavimo sandoriai;
 - nekilnojamo ir kito turto pirkimo – pardavimo, nuomos sandoriai.
- Bylos dėl PVM:
 - ūkinės operacijos tikrojo turinio nustatymas ir įrodymas;
 - apskaitos dokumentų juridinė galia.

Akcijų pirkimo – pardavimo sandoriai

- **Įmonė:** pardavė akcijas susijusiam asmeniui už kainą, ženkliai mažesnę (40 tūkst. Lt), nei akcijų įsigijimo kaina (1 mln Lt).
- **VMI:** nustatė, kad Įmonei įsigijus akcijas, jos valdomos bendrovės veiklos rodikliai ir finansinė padėtis nepablogėjo. VMI laikė, kad šiuo sandoriu buvo siekiama sumažinti mokėtinus mokesčius ir pripažino sandorį niekiniu kaip prieštaraujantį viešajai tvarkai ir gerai moralei.
- **Teismas:** JAPMĮ 4 ir 5 str. įtvirtinta mokesčio apskaičiavimo tvarka yra skirta ne tik šio mokesčio mokėtojams, bet ir VMI, kontroliuojančiai mokesčio apskaičiavimo ir sumokėjimo teisingumą. Pagal JAPMĮ 5 str. VMI turi teisę vertinti ir konstatuoti, ar sąnaudos gali būti pripažintos pagrįstomis apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną. Šiuo atveju taikyti CK nebuvo pagrindo.

2004-08-06 nutartis, adm. byla A¹⁰-686/2004

Nekilnojamo ir kito turto pirkimo – pardavimo, nuomos sandoriai

1) **Įmonė:** įsigijo pastatus už 5,2 mln Lt ir šiai sumai pritaikė JAPMĮ 21 str. 1 d. 1 p. nustatytą investicijų apskaičiavimo būdą (0%).

VMI: įvertino, kad sandorio šalys susijusios giminystės ryšiais, tarp sandorių – nežymus laiko tarpas, todėl laikė, kad turto vertė nereali (per didelė).
Taikė netiesioginius metodus pagal turto vertintojų ataskaitą – 133 000 Lt.

Teismas: nebūtina pripažinti sandorį negaliojančiu. Pritarė VMI nuomonei ir neatsižvelgė į Įmonės pateiktą turto vertinimo ataskaitą (2004-07-23 nutartis, adm. byla Nr. A⁴-667/2004).

2) **Įmonė:** išnuomojo už 157 tūkst. Lt/m. patalpas kontroliuojančiam asmeniui.

VMI: pritaikė netiesioginius metodus – surinko informaciją, kad tokio turto vidutinė nuomos rinkos kaina yra 495 tūkst. Lt/m. ir padidino Įmonės pajamas.

Teismas: I instancijos teismas netyrė aplinkybės, kad nuomininkas buvo įsipareigojęs atlikti turto einamąjį remontą ir inžinierinių tinklų kapitalinį remontą. Byla gražinta I instancijos teismui. (2004-05-25 nutartis, adm. byla Nr. A⁷-476-04).

Ūkinės operacijos turinys

1) Įmonė: Gavo PVM sąskaitą-faktūrą su visais būtiniais rekvizitais.

VMI: vadovavosi pardavėjo atstovo paaiškinimu, kad sandorio nebuvo. Laikė, kad PVM sąskaita faktūra neturi privalomo rekvizito “ūkinės operacijos turinys”.

Teismas: PVM atskaita galima. Reikalavimų, kad pirkimo PVM atskaita ir sąnaudų pripažinimas galimi tik, jei įsitikinama, kokiomis aplinkybėmis pardavėjas prekes įsigijo bei ar jis yra įgyvendinęs kituose teisės aktuose nustatytus įsipareigojimus, mokesčių teisės aktai nenumato. (2004-07-01 sprendimas, adm. byla Nr. A⁷-607-04).

2) Įmonė: padarė PVM atskaitą.

VMI: laikė, kad PVM sąskaita faktūra neturi juridinės galios, nes pardavėjas negalėjo įsigyti prekes iš trečiojo asmens, prekės neegzistavo (grandinė). VMI rėmėsi tik FNTT revizijos aktu ir pardavėjo darbuotojų parodymais.

Teismas: Neįrodyta, kad ūkinė operacija tarp įmonės ir pardavėjo neįvyko. PVM sąskaita faktūra turi visus rekvizitus. Šios bylos aplinkybės galėtų turėti įtakos vertinant pardavėjo mokesťines prievoles ir atsakomybę. Įmonė teisėtai padarė PVM atskaitą. (2004-09-23 nutartis, adm. byla Nr. A⁵-744/2004).

Apskaitos dokumentų juridinė galia

- **Įmonė:** įtraukė į PVM atskaitą PVM pagal PVM sąskaitą faktūrą, išrašytą už tarpininkavimo paslaugas, tačiau nenurodant paslaugų kiekio ir kainos.
- **VMI:** laikė, kad PVM sąskaita faktūra neturi privalomų rekvizitų, nes joje nenurodytos konkrečios pirktos paslaugos, jų kiekis ir kaina.
- **Teismas:** Tokie rekvizitai, kaip paslaugos matavimo vienetas ir kiekinė išraiška privalomi tais atvejais, kai paslauga gali būti vertinama matavimo vienetais. Kai konkrečiai paslaugai joks visuotinai pripažįstamas mato vienetas negali būti pritaikytas, šios grafos užpildymas negali būti vertinamas kaip įstatymo reikalavimų pažeidimas.

Įmonė teisėtai padarė PVM atskaitą. (2004-07-01 sprendimas, adm. byla Nr. A⁷-607-04)

Kontaktiniai duomenys

<p>Gintautas Bartkus partneris, advokatas Advokatų profesinė bendrija Jurevičius, Balčiūnas ir Bartkus Subačiaus 7 LT-01008 Vilnius, Lietuva Tel.+370 5 2742-300 Fax.+370 5 2742-444 GintautasBartkus@lt.eylaw.com www.jbp.lt</p>	<p>Jurgita Stūronaitė vyr.konsultantė, advokato padėjėja Advokatų profesinė bendrija Jurevičius, Balčiūnas ir Bartkus Subačiaus 7 LT-01008 Vilnius, Lietuva Tel.+370 5 2742-413 Fax.+370 5 2742-444 Jurgita.Sturonaite@lt.eylaw.com www.jbp.lt</p>	<p>Eglė Lauraitytė konsultantė, advokato padėjėja Advokatų profesinė bendrija Jurevičius, Balčiūnas ir Bartkus Subačiaus 7 LT-01008 Vilnius, Lietuva Tel.+370 5 2742-407 Fax.+370 5 2742-444 Egle.Lauraityte@lt.eylaw.com www.jbp.lt</p>
---	--	--